

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3404/2024. (XI. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény 21. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pkf. II.20.006/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján eljárva alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Debreceni Törvényszék 11.Pk.21.847/2023/2. számú végzése és a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.006/2024/2. számú végzése, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján, a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény 21. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi hely és az arra alapozott döntések sértik az Alaptörvény Q cikk (2) és (3) bekezdését, a T cikk. (3) bekezdését, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseit, a II. cikket, a XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 2. Az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az ügy háttere a következő. Az indítványozó 2014. december 11. napján közérdekű adat kiadása tárgyában eljárást kezdeményezett, amely a Kúria 2021. május 11. napján átvett felülvizsgálati ítéletével fejeződött be. Az indítványozó az eljárás elhúzódása miatt 2021. november 9-én az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) fordult. A kérelem befogadásáról való döntést megelőzően az Országgyűlés megalkotta a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvényt (a továbbiakban: Pevtv.), amely 2022. január 1-jén lépett hatályba.
- [4] A Pevtv. 21. §-a szerint a törvényt a hatálybalépésekor folyamatban lévő, illetve azt követően indult bírósági eljárásokkal kapcsolatos vagyoni elégtétel iránti igényekre kell alkalmazni. E szakasz (3) bekezdése ugyanakkor olyan átmeneti szabályt tartalmaz, hogy amennyiben az EJEB előtt folyamatban van ügy eljárás elhúzódása miatt, akkor a Pevtv. hatályba lépésétől számított négy hónapos jogvesztő határidőn belül (azaz 2022. május 1-jéig) a kérelmező kezdeményezheti a Pevtv. szerinti eljárást.
- [5] Az EJEB az indítványozó kérelmét – a Pevtv. hatékony jogorvoslati szabályaira tekintettel – 2023. október 12-én meghozott döntésével elfogadhatatlannak nyilvánította. Ezt követően az indítványozó a Pevtv. alapján élt vagyoni elégtétel igénnyel, ezt azonban a Debreceni Törvényszék 11.Pk.21.847/2023/2. számú végzése, majd jogorvoslatot követően a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.006/2024/2. számú végzése visszautasította, arra hivatkozva, hogy az igényérvényesítésre nyitva álló jogvesztő határidő eltelt.
- [6] 2.1. Az ítéltábla döntésével szemben az indítványozó az Alkotmánybírósághoz fordult. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetve 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a Pevtv. 21. § (3) bekezdése, illetve az ezt alkalmazó bírósági döntés sérti az Alaptörvény I., II., IV., XV. cikkeit, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [7] Álláspontja szerint a jogvesztő határidő előírása akkor, amikor egy másik bíróság (az EJEB) előtt folyamatban van az ügy, ellentétes az állam alapjogvédelmi kötelezettségével (I. cikk). Az ilyen eljárásrend továbbá nem veszi az embert emberszámba, így az emberi méltóság sérelmet szenvedett (II. cikk). Az indítványozó a diszkrimináció tilalmának sérelmét abban látta, hogy az igényérvényesíthetőség attól függ, hogy az EJEB mikor hozott döntést

a panaszos kérelmével kapcsolatban, és így hátrányos helyzetbe kerültek azok, akiknek az ügyében a döntés a jogvesztő határidő leteltét (2022. május 1-jét) követően született meg. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére is hivatkozott: álláspontja szerint a folyamatban lévő EJEB eljárás ideje alatt hozott új jogszabályban magyar bíróság előtti eljárási cselekményt megkövetelni ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.

- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 3.1. Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a támadott döntést 2024. február 2-án töltötte le, az alkotmányjogi panaszt 2024. április 2-án – határidőben – nyújtotta be.
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [11] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálándó bírói döntést, illetve a támadott jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. E tekintetben megállapítható, hogy az indítványozó részletes indokolást tett az Alaptörvény I., II., XV. és XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozóan, de nem tartalmazott alkotmányjogilag releváns érvelést az Alaptörvény IV. cikkével, illetve XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatban. Ez utóbbiak tekintetében így az Alkotmánybíróság nem folytatott vizsgálatot.
- [12] Az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [13] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [14] 3.2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. A befogadhatóság e feltétele az alábbiak miatt nem teljesül.
- [15] Az Alaptörvény I. cikk nem önálló alapjog, hanem az alapjogok érvényesülésére és korlátozására vonatkozó általános szabályokat állapít meg. E cikk tartalma az egyes alapjogokban jelenik meg; önmagában az Alaptörvény I. cikke nem alapozza meg egy jogszabály vagy egy bírósági döntés Alaptörvénybe ütközését.
- [16] Az indítvány nem veti fel alappal az emberi méltóság sérelmét sem. A határidőszámítást meghatározó szabály, illetve önmagában a jogvesztő határidő előírása nem kérdőjelezi meg az ember alapvető minőségét, nem eredményezi azt, hogy az ember csak tárgya lenne az eljárásnak. Nem merül fel továbbá a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme sem: a támadott szabályozás objektív, mindenkire egyformán vonatkozik, és határában sem eredményezi azt, hogy összehasonlítható helyzetben lévő személyek eljárási helyzete különböző lenne.
- [17] A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság álláspontja a következő. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a nyilvánvaló sérelmét eredményezné, ha valamely igény érvényesítőjének perjogi helyzete ellehetetlenül. Jelen esetben azonban erről nincs szó; a Pevtv. nem megszüntette az eljárás elhúzódásával összefüggő igény érvényesíthetőségét, épp ellenkezőleg, egy korábban nem létező hazai (magyar jog által szabályozott) jogintézményt biztosított a kérelem előterjesztésére. Ennek jogvesztő határidőhöz kötése nem veti fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. Különösen amiatt nem, hogy a Pevtv. támadott 21. § (3) bekezdése kifejezetten említést tesz az EJEB előtt már folyamatban lévő kérelmekről, felhívva a figyelmet, hogy a korábbi igényérvényesítés nem akadály (sőt, feltétele) a Pevtv. szerinti igényérvényesítésnek.
- [18] Tekintettel arra, hogy valójában nem merül fel a Pevtv. 21. § (3) bekezdésének más értelmezése, mint a nyelvtani, így az indítvány *contra legem* bírói döntést állító elemeit nem kellett érdemben vizsgálni.
- [19] Az indítványozó kifogásolta az EJEB eljárásának tisztességességét is, ennek vizsgálatára azonban az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre.

- [20] 4. A fentiek alapján az állapítható meg, hogy az indítvány nem hozott fel olyan érvet, amely alappal vetette volna fel annak kételyét, hogy a bíróságok az Alaptörvénnyel ellentétesen jártak volna el, illetve hogy a Pevtv 21. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenes lenne.
- [21] Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem tesz eleget az Abtv. 26. §, az Abtv. 27. §, valamint az Abtv. 29. § követelményeinek, így – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2024. október 22.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1886/2024.

